

Binnenland

REPORTAGE VOGELVRIENDELIJKE AKKERRANDEN IN HET GRONINGER LAND

Trots op een geelgors bij de akker

Vandaag is de eerste landelijke dag voor agrarische natuurverenigingen, want boeren zijn steeds belangrijker voor natuurbeheer. 'Ik heb hier kerkuilen en volop zwaluwen.'

Van onze verslaggever
Caspar Janssen

LOPPERSUM/BROEK 'Dit is zo'n feestje', roept Irudy van Wijk, als ze er tussens Warffum en Usquert over een landweggetje rijdt. De projectmedewerkster van de agrarische natuurvereniging Wierde & Dijk heeft haar bestelwagenje dan al een uur over de kronkelwegen in Noord-Groningen gestuurd, een rondleiding langs de vele projecten van de 250 leden tellende vereniging van boeren en burgers.

De eerste halte was de boerderij van Alte Havenga in Broek, waar ze wees op 'de mooiste triorand van Nederland', op sloten waar het oude riet mag blijven staan, op een perceel met wintervoeding voor akkervogels en op een wandelroute die de vereniging heeft aangelegd over de dijk. De route voerde langs nog meer vogelvriendelijke akkerranden, meer slootving geplante pluïjes veldstruweel.

En nu stopt Irudy van Wijk tussen een paar uitgestrekte akkers met flinke stukken speciaal voor akkervogels ingezaaide akkerranden die ook vogelvriendelijk worden gemaaid. Op deze wat grijze januariïdag is er weinig van te zien, maar in het voorjaar en in de zomer is het hier een lust voor het oog en het oor, zegt Van Wijk.

Maar wat vooral zo geweldig is, aldus Van Wijk, is het enthousiasme van de boeren. 'We zijn in dit stuk pas vorig jaar begonnen met het benaderen van boeren. Nu al willen er meer meedoen dan de provincie kan financieren. Dit zijn professionele boeren met veel grond en hoge opbrengsten per hectare. Als ze deze grond zouden verbouwen, zouden ze er waarschijnlijk meer mee verdienen dan Maar ze zijn er trots op dat de veldleuwerik weer terug komt en dat het landschap er mooier op wordt.'

Trioranden

De resultaten van de projecten van de elfjarige vereniging Wierde & Dijk zijn onlangs ook onderzocht. En die resultaten zijn spectaculair. Het aantal veldleuweriken verdrievoudigde net als veel van 'hun' akkerranden, tegen de landelijke, dramatisch dalende trend in. Vooral de trioranden bleken een succes. In veel van die akkerranden, waar drie stroken verschuillend worden gemaaid, lukte het leuweriken bovendien om twee of drie broedsels te maken. De verschillende projecten van Wierde & Dijk bleken ook goed voor de grauwe kiekendief, de geelgors en rietvogels.

Wierde & Dijk is niet de enige agrarische natuurvereniging die successen boekt. Dat is een van de redenen dat Vogelbescherming Nederland samen met andere organisaties vandaag, in Nijkerk, de eerste landelijke dag voor agrarische natuurverenigingen organiseert. Volgens Steven Kragten van Vogelbescherming Nederland zullen de verenigingen een steeds grotere rol gaan spelen in het stoppen van de achteruitgang van biodiversiteit in het agrarische cultuurlandschap. 'Ook vanwege de politieke realiteit, ja.'

Die realiteit is dat de natuurorganisaties politiek uit de gratie zijn en

Groningse akkers waar de Vereniging Wierde & Dijk actief is. Vanaf linksboven met de klok mee: trioranden met ongebruikte stroken landbouwgrond; mestbuit op het erf van Wierde & Dijkvoorzitter Evert Smink; kouwrijes bij de gewassen die 's winters op het land blijven; Evert Smink.

'veel boeren sluiten die vogels vervolgen wel in hun hart'

dat de boeren juist een grotere rol krijgen in natuurbeheer. Bovendien werpt het nieuwe Europese landbouwbeleid zijn schaduw vooruit. Daarin zullen boeren - vanaf 2013 - worden beloofd voor 'maatschappelijke diensten', zoals inspanningen voor landschap, bodemkwaliteit, natuur en klimaat.

Volgens Adriaan Guldemond van het Centrum voor Landbouw en Milieu dat onderzoek deed naar de effectiviteit van agrarische natuurbe-

negen in 1994. 'Het hele land is nu bijna gedeckt. Dat is hoopgevende ontwikkeling.'

Guldemond bestrijdt het beeld dat natuurbeheer door boeren - ondanks miljoenen euro's subsidie - voornamelijk zonder resultaat is gebleven. De oorzaken voor de achteruitgang van weidevogels en akkervogels zijn duidelijk: de intensivering van de landbouw en het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Er is veel te rechte kritiek geweest op het weidevogelbeheer. Maar er is ook veel geleerd. Het weidevogelbeheer vindt nu intensief plaats in een aantal geconcentreerde gebieden. En in de beste gebieden werken boeren en natuurbeheerders goed samen. Dat zou vaker zo moeten zijn.'

Guldemond hoopt dat het nieuwe Europese landbouwbeleid leidt tot een grotere hoeveelheid niet-pro-

ductieve grond' in de landbouw. 'Dat is nu 2 procent, bermen en sloten niet meegerekend. Als dat 5 procent zou zijn, ben je een heel eind.'

Nestgelegenheden

Aan Evert Smink (55), voorzitter van Wierde & Dijk, zal het niet liggen. De melkveehouder uit Loppersum heeft er actief voor gezorgd dat het 'niet al te steriel' is op en rond zijn erf en dat rond zijn boerderij. Het gevolg: 'Ik heb hier kerkuilen, ringmussen, gierzwaluwen en volop boerenzwaluwen.' Muizen en ratten bestrijdt hij niet al te intensief, want die zijn voedsel voor de kerkuilen en achter zijn boerderij kronkelen sloofjes die vol staan met oud riet. 'Als je eenmaal weet wat voor leven daar inzit dan krijg je het bijna niet meer over je hart om dat riet weg te halen.'

Volgens Smink hebben veel boeren maar een klein zetje nodig om zich veel meer in te spannen voor de natuur op hun grond. 'Veel boeren doen in eerste instantie misschiën mee om het geld, maar vervolgens sluiten ze die vogels wel in hun hart.'

Zelf zou Smink graag willen dat de landbouw 'kantelt richting duurzaam'. Wat erg zou helpen, oppert hij: 'Waarde toekennen aan niet-productieve grond. Nu kiezen veel boeren onder druk toch weer voor een zo hoog mogelijke productie.'

Vandaag, in Nijkerk, is Wierde & Dijk genomineerd voor een prijs, voor een nieuw project. 'Voedsel voor erfvogels'. Een simpel en overzichtelijk project om ring- en huismussen, grauwe vliegenvangers, spotvogels, grasmussen, kneuen, speegorzen, groenlingen, vinken en putters terug te krijgen op en rond de boerderij.

